

Nekomontrolirano oslobađanje opasnih (toksičnih) tvari u okoliš

Branimir Molak
Zagreb

Sažetak

U radu je riječ o potrebi uspostave učinkovitog sustava za zaštitu stanovnika, materijalnih dobara i okoliša u slučaju nekontroliranog oslobađanja opasnih tvari u okoliš. Takva sustava u nas nema zbog različitih razloga, od kojih su osnovni: nedovoljno znanje za uspostavu, nedorečeno zakonodavstvo i privatni interesi pojedinaca. Izloženi su osnovni elementi za uspostavu djelotvorna sustava: analiza opasnosti, ovlasti (zakonodavstvo), organizacija, komuniciranje, resursi i plan djelovanja u slučaju nekontrolirana oslobađanja opasnih tvari. Prikazani su dosezi zona ugroženosti u slučaju nekontrolirana oslobađanja opasnih tvari za pojedine pogone u gradu Zagrebu. Rezultati obvezuju na nužno informiranje javnosti o mogućim rizicima kao preduvjetu za njihovu učinkovitu zaštitu i hitno uklanjanje svih zapreka za uspostavu sustava zaštite.

Ključne riječi: *krizna stanja, rizik, sustav za upravljanje u kriznim stanjima, upravljanje u kriznim stanjima*

1. UVOD

Nijedno društvo nije imuno na pojave kriznih stanja (nesreća u kojima može stradati velik broj ljudi, mogu biti uništena znatna dobra i okoliš) izazvanih djelovanjem prirode, tehnologije ili rata. Zbog toga se svako društvo mora organizirati da bi se od takvih pojava zaštitilo.

U Hrvatskoj – a ni u manjim društvenim zajednicama, pa tako ni u gradu Zagrebu – zasad nema sustava koji bi sveobuhvatno i kvalificirano upravljao za kriznih stanja. Zametak takve organizacije u Hrvatskoj, odnosno u manjim društveno-političkim zajednicama, može se možda tek naslutiti. Takozvana Civilna zaštita, zbog odsutnosti kvalificiranog rukovođenja tom organizacijom i izostanka kontrole, ne može ni približno osigurati sve što je potrebno za efikasno djelovanje u kriznim stanjima.

Za svaku vrstu kriznih stanja postoji niz specifičnih aktivnosti (mjera) koje valja primjenjivati u različitim fazama upravljanja u kriznim stanjima. Detaljna razrada tih aktivnosti za svaku vrstu kriznih stanja zahtijeva okupljanje stručnjaka raznih profila. Općenito, u izgradnji sustava za upravljanje u kriznim stanjima skupine stručnjaka za pojedina područja (prirodne i tehnološke nesreće te rat) moraju razraditi sljedeće segmente:

1. analizirati opasnosti (ugroženosti);
2. uspostaviti ovlasti (odgovarajuće zakonodavstvo);
3. definirati organizaciju svih sudionika u zaštiti i spašavanju;
4. razraditi sustav komuniciranja;
5. ustanoviti sve resurse za djelovanje;
6. napraviti ukupan plan za djelovanje u slučaju kriznih stanja.